

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 9362/1911 Pl.

Notificare oficială.

Să aduce la cunoștința celor interesați, că din 1 Septemvrie a. c. începând, taxele seminariale s'au urcat pentru interniști dela 320 cor. la 360 cor., iar pentru externiști dela 50 cor. la 100 cor.

Consistorul arhidiecezan.

O teorie veche.

Sibiu, 18 August n.

Cineva ne ceartă, pe noi, Români, într'un număr mai recent al ziarului din Cluj „Ujság”, pentru faptul, că facem deosebire între cuvântul „maghiar” și „ungar” și nu zicem nici odată despre poporul maghiar, că e popor *ungar*, ori despre limba maghiară că e limbă *ungară*! Zicem deci: „geografia Ungariei” și „istoria Ungariei”, și zicem gramatica limbei maghiare” și „carte de cetire maghiară”, etc. Și tot așa și Nemții. Și ei au „magyarische Sprache” și „ungarische Geschichte”.

Necunoscutul autor al articolului ceartă însă mai ales guvernul ungar, pentru că dă aprobare cărților de școală, în cari se face aceasta distingere, pentru că prin aceasta guvernul mână lucrurile în mod involuntar spre federalizarea țării, visul de aur al naționalităților nemaghiare.

Mai spune apoi marele apărător al intereselor specifice maghiare, că o greșală și mai mare a făcut guvernul atunci, când a trimis pentru școlile românești comisari guvernali un Român (trebuia să-l trimită pe d-sa!) pentru că acesta însuși face atent pe elevi, că ungar și maghiar nu e tot una, și astfel mână și el apa, în numele guvernului, pe moara federaliștilor.

Și toate acestea vin de acolo, că un afurisit de Neamț, cu numele *Löhrer*, a scris înainte cu vre-o 40 de ani o carte, intitulată „Die Ma-

gyaren und die übrigen Ungarn”, stabilind teoria, că ungar și maghiar nu e tot una.

Iată, acum lumea nemaghiară s'a luat după Neamțul acela scrintit, și nu mai zice Maghiarilor *Unguri*, cum ar trebui, ci Maghiari, ceea ce după ceice nu pot suferi pe Maghiari înseamnă: *hordă asiatică*!

Am putea să punem în fața supărăciosului patriot cuvintele Mântuitorului: *Tu ai zis!* Dar nu vrem să-l supărăm și mai tare. Vrem să-l luminăm! Ii spunem deci, că cu adevărat, există o deosebire, și încă o mare deosebire între ungar și maghiar, și e numai de regretat, că limba maghiară nu are cuvinte deosebite pentru aceste două noțiuni, cum avem noi, Români, și cum au Nemții.

Ungaria e țara întreagă, pe care o compune populațiunea de diferite limbi din ea, iar maghiară e naționalitatea, care vorbește aceasta limbă. Zicem deci stat ungar, patrie ungară, guvern ungar, parlament ungar, pentru că acestea toate sunt ale totalității, ale întregului, ale complexului, format din toate neamurile din țară. Zicem apoi presă maghiară, teatru maghiar, academie de științe maghiară, și zicem limbă maghiară, pentru că ea e numai a Maghiarilor, nu și a celorlalte naționalități. Nu putem zice limbă ungară, fiindcă limbă ungară nu există, întocmai cum nu există limbă elvețiană, ori limbă boemă. Un lucru atât de curat, ca soarele, și e de mirat, că se află printre Maghiari oameni, cari nu-l înțeleg!

Cât pentru teorie, greșeste marele patriot clujan (ne va ierta, că nu zicem *kolozsvárian*, cum ar dori d-sa) pentru că ea nu e a Neamțului *Löhrer*. A existat ea și înainte de *Löhrer*. E deci o teorie veche. Deosebirea între complexul de popoare, din cari e compus statul, și singuraticile naționalități, — deci și naționalitatea maghiară, — a existat totdeauna. Pentru că totdeauna sta-

tu nostru a fost stat poliglot, stat compus din mai multe neamuri. Insuși întemeietorul statului, Regele Ștefan cel Sfânt, a recunoscut, că statul seu e compus din mai multe popoare, cu mai multe limbi, și în învățăturile scrise pe seama fiului seu îi dă acestuia sfatul, ca așa să-l conserve, cu popoare de mai multe limbi, pentru că așa e bine. Iar în cărțile de legi ale lui Verböczy încă se recunoaște, că țara aceasta nu e locuită numai de Maghiari, ci și de alte neamuri, cu limbi deosebite, cu obiceiuri proprii și legi proprii.

Dar să ne luăm argumentele din zilele mai apropiate de noi.

Dieta ungară dela anul 1861 alesese o comisiune, care se studieze în mod amănunțit chestia de naționalitate și se facă raport dietei cu privire la rezolvarea ei. Comisiunea și-a împlinit misiunea, și în ședința din 9 August 1861 a prezentat dietei raportul ei. În raport se spunea, că comisiunea a ajuns la convingerea, cumcă „Ungaria e avizată se nisuiască într-acolo, ca chestia națională să o rezolveze prin dispozițiuni legale, odată pentru totdeauna, pentru că sub scutul acestora se fie apărute justele pretențiuni ale singuraticilor cetățeni, indicate în privința aceasta, în orice parte de teritor al patriei, și în măsura în care are să fie garantată pe seama naționalităților singuraticice, ca corporațiuni, puțința de a se desvolta pe calea liberei asocieri”.

Iar pentru a se putea face cu succes și spre mulțămirea generală lucrul acesta, comisiunea „a stabilit înainte de toate următoarele două principii fundamentale:

a) Că cetățenii de orice limbă ai Ungariei, în privința politică formează numai o națiune, națiunea ungară unitară și indivisibilă, corespunzătoare noțiunii istorice a statului ungar.

b) Că toate popoarele locuitoare în țară, anume: *Maghiarii, Slovaci, Români, Nemți, Sârbi, Ruteni, etc.*

sunt a se privi de naționalități cu drepturi egale, cari pot să-și valideze în deplină libertate și fără nici o restrângere pretenșiunile lor speciale naționale, între limitele unității politice a țării, pe baza libertății individuale și de asociere”.

Și pe baza acestor principii fundamentale a fost compus proiectul de lege, prezentat dietei din partea comisiunii.

Va se zică, una e națiunea politică ungară, din care facem toți parte, și alta e naționalitatea maghiară, care cu celelalte naționalități împreună formează națiunea politică ungară, care tocmai din acest motiv e ungară, și nu maghiară. Că în limba maghiară nu există expresiune deosebită pentru una și pentru cealaltă din aceste două noțiuni, pe noi nu ne privește.

Și tot așa au fost lămurite lucrurile și în dieta ungară dela anul 1865, din partea marelui înțelept al patriei *Dedek Ferencz*, care încă a spus, înainte de ași fi scris *Löhrer* cartea cu pricina, că națiunea politică ungară e aceea, pe care o compun toate naționalitățile din patrie, deci Maghiarii, cu celelalte naționalități. Și tot pe teoria aceasta veche, pe principiile stabilite la anul 1861 din partea dietei țării, e compusă și legea de naționalități dela anul 1866, existentă și astăzi. Ba și codul penal al nostru, cu paragrafi soi referitori la agitația servită în contra vreunei naționalități tot pe baza aceasta a fost compus, dovadă procesele nenumărate, pe cari le-au avut Români, Slovaci, Sârbi, etc. pentru delictul ori crima agitației în contra naționalității maghiare, nu în contra națiunii ungare, pentru că națiunea ungară e întregul în contra căreia nu poate agita nime din cei ce fac parte din întreg, după cum foarte corect a stabilit înalta Curie în vre-o două rânduri.

E vorba deci de două lucruri deosebite, de două noțiuni, pentru

FOIȘOARĂ.

Documente istorice.

Câteva din circularele lui Ioan Popovici și Gheleon Nichitici.

De Ioșif Pop.

Pe vremea lui Sofronie Chirilovici, al doilea episcop sârbesc, care a avut grija sufletescă a Românilor ortodoxi din Ardeal, sub regimul de un absolutism luminat al lui Ioșif II-lea, li se poruncește preoților români, prin decretul împărațesca dela 11 Martie 1780, ca „la toate bisericile să aibă protocolum, într-o care în toată vremea să scrie fiește care în ce an, în ce lună, în ce zi a lunii, ce fel de poruncă împărațesca sau gubernialicească a venit, ca să se știe din neam în neam”.

Dela data aceasta deci protocoalele bisericesti, cari se vor fi mai păstrând ne-noscute pe la familiile foștilor preoți în acel timp, ar fi prețioase isvoare — după ce arhiva mitropolitană din Sibiu s'a nimicit la 1848 — pentru cunoașterea istoriei bisericesti dela sfârșitul veacului al XVIII-lea.

S'au și publicat, pe baza unor protocoale aflate, ordinațiuni date de vicarul

Ioan Popovici și de episcopul G. Nichitici, între anii 1780 și 1787.¹

Aflând un astfel de „protocolum preoțesc la biserica Brăzeștilor”,² public mai la vale unele din circularele nepublicate până acum ale lui Ioan Popovici și Gheleon Nichitici.

Pe Ioan Popovici, — care a avut un rol însemnat, nu numai după moartea lui Gh. Adamovici, când știm că a administrat eparhia Ardealului timp de 9 ani (1796—1805), ci și înainte de aceasta, — îl aflăm ca vicar în timpul păstoririi lui S. Chirilovici. Se pare chiar, că conducerea eparhiei e de fapt mai mult în mâinile lui, căci — la 1779 institue de protopop al Brașovului pe Radu Tempea,³ apoi ordinațiunile din anii 1780—83 toate sunt date în numele lui, fără a aminti numele episcopului, — decât în ale lui Chirilovici, care a păstori de drept până la 1783. Ordinațiunile sale în cea mai mare parte privesc regularea

¹ M. Voilean, Momente din viața bis. a Românilor ortodoxi din Transilvania. 1780—1787; Dr. Ilarion Pușcariu, Documente pentru limbă și istorie. 2 volume.

² Comuna Brăzești, în tractul Lupșa; pe la 1780 era sub jurisdicția protopopului din Abrud, a cărui putere se estindea peste un teritor, care azi face parte din 3 protopopiate (Abrud, Câmpeni, Lupșa). Cf. Pușcariu, Documente pentru limbă și istorie I, pg. 125—129.

³ Cf. St. Stinghe, Documente I, pg. 290.

conflictelor religioase între Români, și sunt o dovadă despre situația umilă, în care se afla religia ortodoxă a Românilor din Ardeal în acel timp — nu tocmai îndepărtat, — când legea noastră nu era socotită mai mult de cât ca o „suferită lege grecească neunită”, după cum sune decretul guvernului dela 29 Nov. 1732.

Gheleon Nichitici, de naționalitate sârb, care însă a trebuit să știe bine românește, fiindcă înainte de-a ajunge episcop fusese și protopop la Abrud,¹ a ocupat scaunul arhieresc după S. Chirilovici. Din cercurile sale se văd silințele ce le-a făcut pentru reorganizarea eparhiei ortodoxe a Ardealului și mângăierea sufletescă a credincioșilor săi.

După cum se știe,² și după cum se vede și mai evident din circularele sale ce se publică aici, Nichitici a avut în revoluția lui Horia un rol de împăciuitoare, împiedecând, prin singură autoritatea sa arhierescă, multă vărsare de sânge. N'aveam să ne mirăm de acest rol — care, de altfel, s'a impus și episcopului Bob din Blaj, și celui gr. ort. din Arad, — al episcopului ortodox, în această țară, unde — după cum zice Bariț,³ — întocmai ca în im-

¹ N. Iorga, Studii și Doc. XIII, pg. 28; Istoria bisericii II, pg. 208.

² Cf. N. Densușan, Revoluția lui Horia, mai ales pg. 277—280.

³ Bariț, Istoria Transilvaniei I, pg. 661.

perul turcesc, arhipăstorilor li se cerea răspundere personală pentru ținuta painică a poporului.

Iată acum câteva din circularele nepublicate.

Prea cucernice protopope, noao iubite frate!

Te înștiințăm precum am primit un milostiv comision dela înălțatul orăscoul Gubernium, datum 5-lea Februarie anul acesta, într-o care cu milostivire poruncește, precum s'au și fost mai poruncit, ca nici de cum cătane împărătești de reglement să nu cununați fără carte de slobozire dela reglementul său. Pentru aceea acum din nou se poruncește, ca să păziți milostiva poruncă. Iară carele se va afla, că au îndrăznit a cununa cătane fără slobozire, să se pedepsească nu numai cu lipsirea de preoție, ci supt pierderea vieții sale; pentru aceea foarte tare se poruncește să păziți această poruncă și în protocolumul vostru să se pue pentru paza preoților. Glumă nu vă pae.

Așa mila lui Hs. cu sfinția ta pururea. S'au dat în Sibiu, 4-lea Martie 1782.

Bun voitoriu

Ioan Popovici

vicar și neuniților.

Ioșif Adamovici

protopop neunit.

36
47
75

cari noi și Germanii avem espresivitate necesare, iar Maghiarii nu le au. Semnul, că limba noastră e mai bogată în cuvinte, iar limba maghiară mai săracă.

Din parlament. Mercuri și Joi a ținut dieta câte o ședință, în care de nou nu s'a lucrat nimica, ei s'a perdut vremea cu votări nominale fără rost. Proxima ședință a camerei ungare va fi Luni. Până atunci deputații au vacanță, în vederea sărbătorilor din zilele acestea. Mercuri a interpellat deputatul Györfy în chestia retragerii ministrului comun de războiu, iar ministrul-prezident a răspuns, că guvernul nu are încă cunoștință despre aceasta retragere, și astfel nu poate răspunde decât numai atâtea, că dacă opoziția e îngrijită cumva de soartea proiectelor militare, n'are decât să le voteze grabnic.

Retragerea ministrului Schönaich. În chestia baronului Schönaich, ministrul nostru comun de războiu, s'a mai scriu din Viena următoarele: baronul Schönaich se află acuma în concediu. Când s'a lăsat vestea despre căderea sa, s'a făcut întrebare la locul competent, dacă trebuie să-și interzică concediul și să se prezinte înaintea Maiestății Sale, dar s'a dat răspuns negativ. Astfel baronul Schönaich rămâne în concediu, până la 16 Septembrie, când îi expiră concediul. Până atunci schimbare în ministerul de războiu nu se face. Natural, că aflându-se în concediu, ministrul de războiu nu ia parte la manevrele de toamnă din Ungaria, ci-l va suplini generalul Krobotin, primul șef de secție în ministerul de războiu. Retragerea actualului și numirea noului ministrul de războiu se va face deci abia prin 17, 18 Septembrie, pe când și Maiestatea Sa se va afla la Viena. Iar noul șef al statului major din armata comună austro-ungară va fi numit în Noemvrie, cu ocaziunea avansamentului ordinar.

Chestiuni școlare.

Cine poate fi învățător?

Nici un popor din patria noastră n'are așa mare lipsă de învățători cașii de chemarea lor, ca noi Românii. Și lipsa aceasta e observată și simțită nu numai de conducătorii școlii și ai neamului nostru peste tot, ci chiar și de poporul de rând; ba drept vorbind, în unele locuri e mare lipsă de dascăl și acolo, unde postul e întregit...

De și cariera dascălească e cea mai frumoasă și mai cinstită, totuși pe cariera aceasta nu s'a imbulzesc tineri de s'june, așa, ca din cei buni să se poată înrola cei mai buni la o muncă atât de gingașă, și oari prin zăd și dragoste să ridice statul învățătoresc la demnitatea ce i se cuvine. S'a observat în trecut, și poate vor fi și astăzi unii dascăli, cari mai mult de silă ca de dragoste s'au dedicat carierei dascălești, și astfel toată sarcina de ai face să înțeleagă, ce trebuie să fie un învățător, precum și de ai face să-și însușească dragoste către chemarea lor, a fost pusă în spatele profesorilor de pedagogie. Aceștia

Alta vă poruncim, ca nu numai voi, ci ca toți preoții să dai știre și poruncă să fie înțelepți, trezvii, să nu facă nici un fel de smintală sau turburare întru legile lor, ci fieștecarele în legea sa cu pace și fără nioi o hulire sau defăimare și în liniște să aibă a trăi, dupăcum înălțata împărăție voește și poruncește, ca toți preoții noștri cu purtare de grije să se poarte.

S'au dat în Sibii, 24 Aprilie 1782.

Ioan Popovici
vicarș neuniților.
Ioșif Adamovici
protopop neunit.

Prea cucernice protopoape! Hristos au învial!

Vă înștiințăm precum am primit un milostiv comision dela înălțatul crăescul Gubernium, de datum 29 Noemvrie a. c., întru care cu milostivire arată, precum a sa preamilostivul, înălțatul împăratul nostru, prin milostivul său decret, care cu milostivire la 8 zile a lui Noemvrie au eșit, bine au voit a porunci, ca toți cari se află în legile cele primite și în suferita leage grecească neunite, să aibă voe slobodă a ținea legea sa, precum mai luminat numita înălțata împărăție poruncă aicea tipărită vă trimite și vă arată singură milostivirea înălțatului împărat; drept aceea fără zăbavă să dai la știința tuturor,

¹ I aflăm ca urmaș lui Nichitici în scaunul protopopes al Abrudului, de pe la 1780 până la 26 Ianuar 1790. Cf. Iorga, Studii și Documente v. XIII, pagina 29.

de și s'au făcut conștiențios și deopotrivă datorința față de toți elevii lor, totuși n'au putut scoate din ei dascăli deopotrivă în dragoste și cu zel întru împlinirea chemării lor, — căci dela început nu din dragoste s'au dedicat ei carierei învățatoresci, ci numai împinși de pofta de a se vedea odată căpătuți: de ași asigura mijloacele de existență, cari pe altă cale mai ușoară nu le-au putut asigura.

Meseriași și dirigătorii peste tot pot fi cu diferite înclinări în poziția ce o ocupă: pot fi adevăți și mai buni, și mai slabi, după cum au dragoste sau trebuință de meseria ori de oficiile unde sunt puși; învățătorii însă trebuie se fie unul ca unul întru împlinirea datorințelor lor, fie că e mai bine, ori mai slab dotat, unul ori altul dintre ei.

După Dumnezeu cel mai mare binefacător al omenimei este învățătorul, și cel dintâiu dascăl este dascălul din școala populară.

În școlile populare are să se pună temelia vieții unui popor. Și numai cel ce știe bine planul, acela e în stare să-și pună temelia solidă la palatul sufletului românesc.

Nu există rudenie cu bogate comori; nu există moș și bunici, doritori de fericirea nepoților lor; nu există frați și surori; ba nu există nici părinți iubitori de fiii lor, cari să poată da tinerei generațiuni aceea, ce poate și ce e dator să-i dele un învățător.

Rudenile și părinții sunt datori și se pot îngriji numai de hrana trupezască a fiilor lor; de hrana sufletească, de luminarea minții, de îndreptarea moravurilor, și preste tot de a-i pregăti, ca să fie spre folosul, spre bunăstarea și cinstea neamului, numai un învățător conștient de chemarea sa o poate face și e dator să o facă. Și aceasta o poate face cu bun succes numai învățătorul, care are dragoste către neamul său și către chemarea sa.

De ar avea un învățător toată știința, — după zisa apostolului, — dacă n'are dragoste către chemarea sa, nimica nu are, și nimica nu folosește.

La nici o dirigătorie ori meserie activitatea și știința omului fără dragoste către chemarea sa nu e așa păgubitoare ca la cei chemați a fi dascăli, pentru că învățătorul, și cu deosebire învățătorul dela școala populară, e chemat nu numai a pregăti tinerimea în oetire și scriere, ci a forma caractere, a o deprinde la moravuri bune și folositoare, a deștepta tinăra generațiune, ca să se cunoască pe sine, să-și cunoască datorințele de fi ai unui popor plin de viață, a sădi în inimile frașede ale tineretului simțul dragostei de neam și de patrie.

Cel ce se dedică carierei învățătoresci e dator să aibă totdeauna în vedere, că el e capul și povățitorul unei familii de mai multe sute de membri, cari numai dela el așteaptă să fie povățuiri și bine-norociri, nu numai trupezte, ci și sufletește, căci cum am putea numi pe cei mulți oopii din un sat, cari an de an se perondează, intrând și eșind din școală, crescând și cultivându-se sub scutul și supravegherea părintească a unui bărbat, doritor de a-și vedea pe toți fiii săi deopotrivă bine norociți, decât fiii învățătorului?

Respectul ce-l însușă învățătorul în școlarii săi trebuie să-i călăuzească în toată

public, ca fieștecarele înțelegându-o să poată înțelege toleranțele (toleranțele) dela milostivul împăratul nostru; și fără nioi o hulire unul altuia grăind, frășește să trăească, ferindu-se toți de toate turburările. Aceasta cu întreaga înțelegere și fără zăbavă veți da la tot elirul nostru cel neunit.

S'au dat în Sibii, la 24 Aprilie 1782.

Ioan Popovici
vicarș neuniților.
Ioșif Adamovici
protopop neunit.

Prea cucernice protopoape, noao iubite frate!

Te înștiințăm precum am primit un milostiv comision dela înălțatul crăescul Gubernium, de datum 27 Aprilie a. c., întru care cu milostivire arată și poruncește, ca nici într'un chip preoții noștri să nu cuteze a cununa cătane împărătești, fără numai cari vor aduce carte de slobozenie dela regementul lor; pentru aceea cu tărie să dai la toți preoții voștri și la protocolum să se pue și să nu cuteze a cununa cătane, numai precum arată mai sus. Supt pierderea vieții sale.

Așa mila lui Hs. cu sfinția ta pururea. S'au dat Sibii, 1 Septembrie 1782.

Bun voitoriu
Ioan Popovici
vicarș neuniților.
Ioșif Adamovici
protopop neunit.

(Va urma).

viața lor: din respect adevă cătră dascălul lor să se deprindă a săvârși numai astfel de fapte, prin cari n'or mahnii nici când pe dascălul lor, și n'or roși nici când în fața lui, ba din contră, i-or face numei cinste și bucurie!

La alegerea carierei fiecare individ urmărește o țintă anumită: ajungerea cât mai îngrabă și sigur la bunăstare și viață fericită. La cei ce se dedică însă carierei dascălești, ținta principală nu mai e și nu mai poate fi ajungerea la bunăstare materială, ci ținta principală e scopul cel urmărește școala noastră românească, și numai în linia a doua vine pus scopul material.

Cel ce se dedică carierei dascălești, având ca țintă ajungerea la stare materială, nu e vrednic să ocupe postul de luminător al neamului nostru, pentru că școala noastră are lipsă de învățători cu suflete curate, de învățători cu suflete mari, nobile și nerobite de patimi josnice. Numai acela poate fi adevărat dascăl, care are la inimă soartea neamului nostru, și care priepându-și chemarea se năzuiește prin fapte să ajungă la înălțimea chemării de adevărat dascăl, căci la doi domni nimeni nu poate servi.

Cei chemați a fi dascăli numai cu gând curat pot deci pași peste pragul școlii, iar la din contră mai bine să o lasă închisă, căci în cazul acesta nu e bine, ba e chiar păcat, să strici aceea ce nu mai poți drege.

I. Bota.

Dela sate.

Sfințirea bisericii din Crihalma.

Comuna Crihalma (protopresbit. Cohalmului) a avut în Duminecă din 6 August n. c. o zi de rădă și măreață serbare: sfințirea bisericii.

Era timpul suprem, ca și acești creștini să-și aibă o bisericuță bună, zidită la loc potrivit, căci cea veche, o bisericuță de lemn, așezată de lături, pe vârful unui deal, era cu totul învechită și putrăzită, amenințând a cădea pe popor.

Noua biserică e în adevăr de o rară frumusețe, ca zidire, dar și prin împodirea ei dinlăuntru, așa, că oricine rămâne încântat și mulțumit privindu-o.

Actul sfințirii bisericii a fost ridicat prin faptul, că Excelența Sa, înalt preasfințitul Arhiep. și Mitropolit Ioan a trimis ca mandatar al său pe P. O. Domn asesor consistorial și referent școlar *Lazar Triteanu*, ca să facă sfințirea. Domnia Sa a sosit în Cohalm la administratorul nostru protopopes Ioan Bercan încă de Sâmbătă, iar Duminecă dimineața la 6 oare, însoțit de părintele Ioan Bercan, de Dr. Drimba, avocat, G. Fusiu contabil, I. Buzea casier la „Economia”, Zacheiu Boroman inv. ș. a. a plecat, cu 2 trăsuri ale marelui proprietar Aubin Károly, spre Crihalma, întâmpinându-i la Homorod un banderiu de călăreți, ficioiri cu steaguri și cununii de flori în chipul sf. crucei, dând întregului convoiu un timbru deosebit creștinesc. În numele tinerimei aci a bineventat oaspeții vătaful D. Bucur teolog și a răspuns domnul mandatar. *L. Triteanu*. Bucurie nespus de mare se observa pe fețele tuturor.

Serviciul divin, împreunat cu sfințirea noului Sion să începe, servind 12 preoți, în frunte cu P. O. D. mandatar al Excelenței Sale. Părea că ești pe alte lumi, ascultând sfânta slujbă îndeplinită de atâția preoți. Cântările în strană le-au condus învățătorii participanți și teologul G. Comșa, iar unele răspunsuri liturgice le-a dat corul bărbatilor din Comana de sus, condus de inv. A. Comșa.

Preoții slujitori au fost: P. O. D. mandatar L. Triteanu, părintele Ioan Bercan, adm. protop. Cohalm. I. Brotea, Mateaș, S. Roșca sen. L. Roșca jun. Ungra, E. Maniu, Fântână, I. Mihailă Dăigora, I. Popița Comana inf. I. Dumitrescu jun. Hălmeag, M. Ganea Veneția inf., G. Bucur paroh local I. Dumitrescu sen. Tioușul-român, și I. Leucă Mercheaș.

Terminat serviciul sfințirii noului Sion P. O. D. mandatar a ținut o pătrunzătoare cuvântare, care a s'ors lacrimi de bucurie din chii fiescării creștin. Am auzit pilde nimerite din sfânta scriptură, învățături practice date poporului, îndemnu de înaintare în toate și firișe de rele, așa, că a fost ca o minune venirea în părțile noastre a acestui trimis al capului bisericii noastre.

Fiind poporul comunei Crihalma impresionat cu multe năcazuri, între cari acum e și comasația în lucrare, abia cu mari jertfe a putut face noua biserică. Mult ajutor a primit dela curtea grecească ce e în comună, căci marele proprietar Aubin Károly, om bun de inimă a procurat din al său clopotul cel mare, ba pe fruntarul bisericii a pus o icoană mare

„reștinerea”, pictată de dânsul, în mărime naturală, a pus trăsurile sale proprii la dispoziție aducând și ducând pe P. O. Domn mandatar, pe șeful tractaui cu inteligența noastră din Cohalm.

Aflând P. O. D. L. Triteanu de atâta bunăvoință din partea marelui proprietar Aubin Károly față de creștinii noștri, după serviciul divin i-a făcut vizite, însoțit de șeful nostru tractaui, părintele I. Bercan și fiind noroiu, marimimosul domn a trimis trăsura sa de gală de i-a dus până la curte și i-a adus înapoi.

Pe la 2 ore s'a dat banchetul, în localul școlii, o mândră zidire lângă biserică, fice cu mama, într'o curte, în mijlocul comunei, așa că aceste zidiri sfinte formează o podoaabă a comunei.

La banchet s'a toastat din partea P. O. Domn mandatar pentru Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan, părintele I. Bercan a toastat pentru P. O. Domn asesor L. Triteanu, părintele L. Dumitrescu, făcând istoricul interesant al comunei Crihalma, închină în sănătatea parohului local G. Bucur, adevăratul conducător al poporului, apoi închină în sănătatea marelui proprietar Aubin Károly, ca binefacător al bisericii și a tuturor binevoitorilor sfinte biserici. Părintele Roșca jun. toastează pentru notarul G. Taflan, președintele comitetului parohial. Au mai toastat inv. I. M. Popa pentru Gr. Maroa și soția, donatori ai sf. biserici, părintele Roșca sen. pentru secul frumos, părintele gr. cat. Halmaghi pentru bunăînțelegere și unirea între frați.

Sara s'a dat din partea tinerimei o producțiune teatrală bine reușită. Instructor a fost teologul Donisie Bucur (fiul parohului local) ajutat de juriștul V. Roșca din Ungra și gimnazistul G. Maior din loc.

După producțiune a urmat joșul, petrecându-și tinerii și bătrânii, veseli și voioși, până în zorile zilei următoare.

Vecinul.

Populațiunea Rusiei.

Guvernul rusesc a făcut să se publice ultimele date statistice asupra populațiunei întregului imperiu, după lucrările întocmite la finea anului trecut, date foarte interesante, dacă le punem în comparație cu cele obținute mai înainte.

Prima statistică a populațiunii s'a făcut în Rusia la 1714, ordonată de Petru cel Mare, și atunci s'au găsit 14 milioane locuitori în Rusia întregă.

Cățiva ani mai târziu, la 1742, pe timpul domniei Ecaterinei Petrovne, populațiunea Rusiei se urcă la 16 milioane locuitori. Dela această dată numărul locuitorilor începe să crească repede, și la repetatele numărări se obțin următoarele date: 19 milioane la anul 1760; 23 milioane la 1782; 36 milioane la 1800; 41 milioane la 1812; 45 milioane la 1815; 60 milioane la 1855 și 69 milioane la 1861.

Statistica dela 1868 dă 74 milioane, iar la 1899 = 127 mil., pentru că la finea anului trecut să se găsească 160,100,000 locuitori. Cu adevărat, colos dela Nord!

În mai puțin de 19 ani deci, populațiunea Rusiei a crescut cu 33 milioane suflete, adevăat aproape cu atâta, cât este populațiunea Franței întregi. Aceste rezultate dovedesc, că în finea an Rusia capătă câte 2 milioane de locuitori mai mult. Cifrele de sus mai dovedesc, că după China, Rusia este statul cel mai populat din lume.

Intr'adevăr, imperiul Țarilor are 77 milioane mai mult decât Statele-Unite, 99 milioane mai mult decât Germania, 111 mai mult decât Japonia și 121 milioane mai mult decât Franța.

Dar populațiunea Rusiei va crește și pe viitor tot atât de repede, cu atât mai mult, cu cât dânsa are încă terenuri nelucrate, cari ar putea da de hrană încă la sute de milioane de locuitori.

Populațiunea Rusiei este rară, mai rară decât al ori cărui alt stat, numărând de abia 8 locuitori pe km. p. în vreme ce Belgia are 237, Olanda 177, Germania 127, iar Franța 83.

Rusia europeană singură, care e mai întinsă decât toate celelalte state europene la un loc, are 116,500,000 locuitori. Siberia, care ar putea ușor hrăni 30—40 milioane suflete n'are decât 7,878,000 locuitori.

Populațiunea cea mai deasă e în Polonia-rusească, 127 la km. p. și cea mai rară în gubernia Irkutsk, un locuitor la 19 km. pătrați.

Urmând aceeași progresie, se poate afirma cu siguranță, că peste 10 ani imperiul rusesc va avea mai mult de 200,000,000 locuitori.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători, „Schimbarea la față”, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Mercuri la orele obicinuite.

Ziua nașterii Maiestății Sale. Astăzi, Vineri, 18 August n. fiind ziua nașterii Maiestății Sale, Împăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I, s'a oficiat în catedrala noastră serviciu divin, de către I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Mețianu*, asistat de P. C. Sa, *Dr. Eusebiu R. Roșca*, protosinel, director seminarial, de asessorii consistoriali: *Mateiu Voileanu*, *Galacteon Șagău* și *Lazar Triteanu*, și de diaconii *Demetriu Câmpeanu* și *Avram Boticiu*, care în cursul sfintei liturgii a fost hirotonit într-un presbiter, pentru parohia Căinel, iar absolventul de teologie *Solomon Becsa* a fost sfințit într-un diacon. La finea sfintei liturgii I. P. S. Sa a cetit obicinuita rugăciune pentru sănătatea și îndelunga viață a Maiestății Sale, iar credincioșii din catedrală au ascultat-o în genunchi. În onoarea zilei e astăzi masă mare la Escelența Sa, Mitropolitul nostru.

Jubileul baronului Fejérváry. În 14 August n. s'au împlinit 60 de ani de când baronul Fejérváry e ofițer al armatei austro-ungare. Din prilejul acesta, Maiestatea Sa, Împăratul și Regele nostru Francisc Iosif I, care ține foarte mult la credinciosul său general, i-a trimis un autograf preaiant, plin de elogi la adresa jubilarului, pentru valoroasele servicii aduse tronului. Tot din prilejul acesta Maiestatea Sa a bătut o medalie frumoasă și mare de aur, provăzută cu portretul jubilarului și a trimis-o acestuia, iar 80 de copii de pe ea vor fi împărțite printre prietenii și stimătorii baronului Fejérváry. Jubilarul a primit felicitări foarte multe, din țară și din străinătate, din prilejul rului jubileu.

Înștiințare. Biroul central al partidului național român e mutat la Arad, strada Zrinyi Nr. 1-a. Scrisori menite pentru biroul central să se trimită totdeauna recomandate pe adresa *Dr. Ioan Suciu*, Arad, strada Zrinyi 1-a.

Nou consilier intim. Escelența Sa, domnul comandant de corp din Sibiu *Hermann Köves de Kövesháza*, a fost numit din partea Maiestății Sale consilier intim al Maiestății Sale.

Nunta principesei Elena, fiica regelui Petru al Sârbiei, cu marele principe rusesc *Ioan*, se va ține, după ultimele informații, în 14 Septembrie v. c. în Petersburg. Haina de mireasă a principesei a comandat-o însuși țarul Nicolae, din Bruxelles.

Avis. Consfătuirea obicinuită a membrilor români ai adunării generale municipale se va ține luni, în 21 August st. n. la orele 8 a. m. în localul Casinei române din Sibiu. Obiectul e: ordinea de zi a adunării generale extraordinare din aceeași zi.

Monument frumos. Întru amintirea marinarilor ruși, căzuți în războiul purtat în contra Japonezilor, a fost ridicată o frumoasă biserică în Petersburg, a cărei inaugurare solemnă s'a făcut Duminecă, în prezența țarului, a reginei Greciei, care se afla în Petersburg, a tuturor marilor duș, și a unui public numărând și ales.

Instalare de episcop. Instalarea episcopului reformat din Debrețin, *Balthazar Dezső*, s'a făcut Duminecă, cu mare solemnitate. Episcopul a fost adus din partea unei deputații înă Sâmbătă la Debrețin, din *Haidbűszörmény*, unde fusese mai nainte preot. Duminecă, după instalare, noul episcop a rostit o frumoasă cuvântare, în care a spus, că programul său e: kongresul omenimei pe toate terenele. A urmat banchetul. Orașul Debrețin a fost frumos pavozat, iar sara iluminat.

† **Ioan Stoian**, preot gr. ort. român în Ferighaz, a decedat în 12 August n. la orele 11 și jum. noaptea, în etate de 47 ani și în al 18-lea an al preoției și al căsătoriei sale. A fost înmormântat luni, la orele 11, în cimiterul gr. ort. român din comuna Ferighaz. Odihnească în pace!

Fondul cultural Take Protopopescu. Pentru a eterniza memoria decedatului Take Protopopescu, fruntaș al partidului liberal-național din România, mort în streinătate, dar adus în patrie, unde Marți a fost înmormântat cu onorurile cuvenite, în București, s'a luat inițiativa din partea conducerii partidului numit de a se deschide o subscripție publică pentru întemeierea unui fond cultural, care se poate numele defunctului. S'au adunat până acum sub titlul acesta peste 75,000 de lei.

Din Vârșet se serie, că Duminecă, în 13 August n. s'a făcut acolo cu mare solemnitate și în mijlocul unei frumoase însoțiri sfintirea și așezarea la loc a crucilor noiei biserici gr. ort. române, ce se ridică în acest oraș.

Jubileul unui preot. În comuna Petrovasela, comitatul Torontal, Banat, se va sărbă în 20 August n. jubileul de 30 de ani de preoție a părintelui *Ioanichie Neagoe*, parohul comunei. Va fi serenadă în preșeară, iar în ziua jubileului sedintă festivă, aranjată din partea corului vocal din localitate, apoi serviciu divin, felicitări, banchet, iar d. a. petrecere populară.

† **Preoteasa Aurelia Neagoviciu-Neagescu** născută Coltofeanu, din Intorsătura-Buzăului, după lungi și grele suferințe a încetat din viață luni, la orele 11 e. m. în Sighișoara, în al 36-lea an al etății și al 19-lea an al fericitei sale căsătorii, fiind împărțită cu sf. taine. Rămășițele pământești ale răposatei s'au depus spre vecinici odihnă în cimiterul gr. ort. din Intorsătura-Buzăului Joi, 4/17 August 1911, la orele 11 a. m. Fie-i țărâna ușoară!

Hymen. *Eugenia Derlean* și *Costică Popovici*, căsătoriți.

Cas de holeră în Viena. S'a ivit un caz de holeră asiatică și în Viena. O femeie, muncitoare de rând, a căpătat-o. S'au luat toate măsurile, ca lățirea boalei să fie împedată, și se fac cercetări, pentru a se constata, pe ce cale a ajuns boala la Viena.

Târg în Sebeșul-săsesc. În Sebeșul-săsesc se va ține târgul de vite în 21, 22 și 23 August, iar târgul de mărfuri în 24 August.

Avis. Membrii români ai congregațiunii comitatului Târnava-mică, sunt rugați a se prezenta în număr complet la sedința comitatului, care se va ține în 21 l. c. la orele 10 a. m. Presidial partidului național român din comitatul Târnavei-mici: *Simion Călușiu* m. p., prezident. *Dr. Romul Boila* m. p., secretar.

Meetingul din Bruxela. Meetingul ținut Marți (nu Mercuri, cum am anunțat în numărul trecut), în Bruxela, a fost o manifestare puternică a socialiștilor și a opoziției față de guvern și partidul dela putere. Așa ceva nu s'a mai văzut. Două sute de mii de cameni erau întrunți pe stradele orașului! Multimea s'a pus dimineată în mișcare, pentru a demonstra pe stradele principale, și defilarea aceasta abia s'a terminat la orele 4 d. a. Vorbiri au rostit mulțimi 28 de oratori, îndemnând lumea să ceară mereu drept electoral universal și egal, și instrucție obligatorie gratuită.

Combaterea grindinei. În prezent se fac la Paris experiențe asupra unei invențiuni de o extraordinară importanță. Este vorba de un paratoner perfecționat, care ar fi în stare să împedecă descărcarea furtunilor cu grindină. Aparatul a fost inventat de inginerul *Beauchamp*, și se bazează pe observația, că grindina s'a produce numai când atmosfera e saturată de electricitate. Prin urmare pentru a fi scutită de grindină, se cere numai a face posibilă scurgerea cantității electrice din atmosferă, și aceasta se obține cu conductorul lui *Beauchamp*, prin absorbțiune. Ingerul afirmă, că cu trei aparate, așezate în cele trei puncte mai înalte ale orașului Paris: *Turnul Eiffel*, *Panteonul*, *Biserica Sacré-Coeur*, — întregă periferia Parisului va fi asigurată contra averselor cu grindină. Judecând, că grindina cauzează anual pagube enorme, invenția aceasta ar fi de însemnătate extraordinară.

Arestarea unui conte. Din Orșova se anunță, că pe bordul unui vapor de persoane al societății: „*Donau-Dampschiff-fahrtsgesellschaft*”, plecat spre România și rechemat din ordinul inspectorului polițienesc *Ivaciovici*, a fost arestat contele rus *Spiridon Cavadia*, cunoscut în Grecia ca poet. Poliția aflate, că are a face cu un periculos falsificator de bancnote. Contele *Cavadia* fusese în America, unde a angajat complici pentru punerea în circulație în Balcani a unei mari cantități de bancnote false de 100 dolari. La „nobilul” conte s'a găsit o sumă însemnată, în bancnote false. Contele a petrecut câțva timp la băile Erculane, unde a dus o viață risipitoare, și prin aceasta a atras atențiunea poliției asupra sa.

Atragem atențiunea Onor. public asupra anunțului *Sam. Wagner* de pe pagina ultimă.

Stiri din România. În Galați se va face la toamnă desvălirea statuei regretatului *Lascar Catargiu*, fostul șef al partidului conservator din România. Lucrările săvârșite de sculptorul *Romanelli* sunt aproape terminate, și comitetul de inițiativă se va întruni în curând, pentru a alege locul unde se va așeza statua, care costă 40,000 lei. *Lascar Catargiu* are statue și în București.

Funcționarii ministerului de interne au luat hotărârea, ca pentru a veni și ei întru ajutorul inundațiilor din Moldova, să dea leaflor pe o zi din luna August pentru acești nefericiți. Să crede, că frumoasa faptă va fi imitată și de funcționarii celorlalte autorități publice.

Societatea din București a supușilor austro-ungari a dat eri, Joi, seara un banchet, cu ocazia împlinirii anului 81-lea de etate a Maiestății Sale, *Monarhului nostru*. Astăzi, Vineri, se ține, tot din acest prilej, serviciu divin în catedrala catolică din capitala României.

La Galați s'au pus în grevă lucrătorii brutari, acum a doua oră, din motivul, că patronii nu se țin de împăcarea făcută.

Cărți și reviste.

Necesitatea religiei pentru omenire, de *Em. Elefterescu*, membru al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, din Transilvania. Membru fondator al societății „*Inocențiu Micu Clain din Blaj*”, etc., etc. Ediția II-a revăzută și adăugită. Preț 50 bani. Câmpulung, tipografia și librăria G. N. Vlădescu, 1911.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Tinerimea română din Mateiaș, cu ocaziunea sfintirii școlii din loc a dat o reprezentație teatrală urmată de dans în 31 Aug. v. în favorul nou ziditei biserici din loc, cu un rezultat moral și material destul de bun, la care au luat parte pe lângă o inteligență din jur în frunte cu Dl. administr. protopopesc *I. Bercan* și neobositul director al societății pentru „fondul de teatru rom.” *Dl. Aurel Bănuț*, atâția membrii din comună, câți au încăput în sala spațioasă a școlii. Cu această ocaziune au suprasolitul Dnii: *Ioan Bercan* administr. protopopesc 3 cor. *Ioan Mircea* preot *Agostin* 3 cor. *Ioan Brotea* preot *Mateiaș* 3 cor. *Dr. Romul Curta* cor. 2.80. *Zah. Tătar* cor. 2.60. *Gh. Andron* cor. 2.40. *Ioan Leucă* preot *Merchiș* 2 cor. 1. *Csiki* 2 cor. *A. Bănuț* 80 fl. *Marta Brotea* 50 fl. *I. Bărcan* 20 fl., *I. Buzea* cassar 2 cor. *Gh. Fuciu* comptabil cor. 1.20. cărora li se aduce și pe această cale mulțămită călduroasă.

Venitul curat de 101.50 cor. după acoperirea speșelor cu 49.89 cor. din 151.39 cor. s'a depus în libelul bisericii la „*Economia*” în *Cohalm*.

Mult au contribuit părinții *Ioan Leucă* din *Merchiș* și *Ioan Mircea* din *Agostin* prin vorbirile dâșilor ca adaus la cele premerse la astul sfintirii, spre învederarea școlii ce l' urmărește școala, cărora li se exprimă mulțămită, pentru că lăsându-și în aceeași Duminecă poporul nemângăiat prin participarea la serviciul sfintirii, au ridicat mult festivalul zilei.

Mateiaș, în 3/16 Aug. 1911.

Ioan Brotea
paroh.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Monografiile comunelor.

Concurs cu premii.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu*” și-a luat de scop, ca prin împărțirea de premii în bani să dea indemn și ajutor acelor din cărturarii noștri, cari s'ar hotărâ să facă descrierea amănunțită (monografia) a comunelor din comitatul Sibiu.

Fiecare lucrare are să cuprindă descrierea (monografia) unei singure comune, putând de altfel încurge despre o singură comună și mai multe lucrări.

Lucrările înscruse se vor examina de un juriu literar, la propunerea căruia comitetul *Reuniunii agricole* va conferi deoamdata următoarele 3 premii, și anume:

Lucrarea care va fi aflată de cea mai bună se va premia cu 90 cor.

Lucrarea declarată ca a doua de bună, se va premia cu 60 cor.

Lucrarea declarată ca a treia de bună se va premia cu 50 cor.

Încurgând mai multe lucrări vrednice de premii, acele se vor considera la concursul cel v. vom publica în 1912.

Monografiile au să cuprindă între altele cam următoarele:

Istoriul comunei, încât se pot afla date dela întemeiere și până astăzi. Numărul locuitorilor după gen, naționalitatea și religia lor. Câți știu ceti și serie. Starea morală și materială a locuitorilor, în trecut și în prezent. Starea sanitară, traiul, ocupațiunea (câți au absolvat școli mai înalte, anume, cine și ce ocupație are, câți sunt aplicați la meserii, la negoț, sau la alte întreprinderi?), îmbrăcăminte etc. locuitorilor. Obiceiurile și datinile. Credințele deșarte. Jocul, cântecele, chiuiturile, bocetele, poveștile, glumele etc. Limba vorbită, cu toate particularitățile ei etc. Descrierea stradelor, a caselor și a celorlalte zidiri, materialul din care sunt alcătuite, cu câte încăperi și cam câți oameni locuiesc în una.

Descrierea edificiului școlar, anul zidirii lui, numărul încăperilor, al învățătorilor și al elevilor, mijloacele din cari se susține și eventualele izvoare din care s'ar putea susține și pentru viitor școala. Câți învățători au funcționat la școală și cum se numesc ei?

Descrierea edificiului bisericii, cu anul zidirii, cu numele celor cari au adus jertfe mai mari la edificare; câte persoane încăp în biserică. Dacă în biserică se găsesse lucruri vechi de interes arhitectonic, de sculptură, pictură, literatură etc. Mijloacele bănești ale bisericii, fondul propriu și celelalte eventuale fonduri și fundațiuni. Ceroetarea bisericii. Numele preoților cari s'au perondat etc.

Descrierea progăzii (cimiterului) cu crucele, stâlpii, cu pomii și cu celelalte podoabe închinat de poporațiune în amintirea iubiților răposați.

Descrierea casei parohiale, a casei comunale și a altor zidiri publice.

Descrierea grădinilor, mărimea și felul de cultură al lor. Să se pună pond deosebit pe cultura poamelor și a solurilor de poame; descrierea școlii de pomi etc.

Să se descrie hotarul comunei peste tot, cu mărimea lui de odinioară și de acum; apoi să se facă descrierea agrilor, livezilor (fănațe), viilor, pășunilor, pădurilor și a pământului neproductiv. Uneltele întrebuințate la lucrarea pământului, odinioară și acum, plantele ce se cultivă și plantele a căror cultură nu este cunoscută, dar ar fi potrivite a se cultiva. Câte roada aproximativă anuală, câtă se întrebuințează de locuitori și câtă se pune în vânzare.

Descrierea vitelor și a altor animale. Soial, prețul și numărul lor. Aici să se arete anume, ce s'a făcut pentru îmbunătățirea raselor și ce ar fi de făcut și cu ce mijloace pentru viitor.

Descrierea așezămintelor din comună cum și a tot ce de interes este.

Ca îndreptar la descrierea monografiilor recomandăm monografia comunei *Orlat*, de *R. Simu*, a comunei *Gurărâului*, de *I. Muntean* și a comunei *Răhău*, de *N. Cărpeneșan*.

Lucrările adresate „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu*” să se trimită până la 25 Decembrie n. 1911. Ele să se însoțească de un plic (cuvertă) închis, cuprinzând un bilet cu numele autorului, iar pe plic să se scrie titlul lucrării.

Reuniunea se va îngriji, ca lucrările aflate bune și premiate să fie tipărite.

Sibiu, în 12 August 1911.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu*”.

Pant. Lucuța
prez.

Vic. Tordășianu
secretar.

Nr. 9412 Bis.

(308) 1—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de capelan, cu drept de succesiune în parohia de clasa I a **Hârțăgani**, tractul Zarandului, se publică concurs cu termen de 30 zile în foaia „Telegraful Român” pe lângă jumătate venitele parohiale, fasonate în coala B. despre ajutorul dela stat, cu excepțiunea congruei, carea rămâne numai în folosința parohului.

Suplicele concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se subșterne oficiului protopresbiterial al tractului Zarand, iar petenții în termenul concursual, în vre-o Duminecă ori sârbătoare, cu încuviințarea protopresbiterului concernent, vor avea a se prezenta în comună, spre a cuvânta, respective cânta și oficia în sfânta biserică.

Sibiiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 2 August 1911.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 505/1911.

(303) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a III-a **Trestia**, protopresbiteratul Cetate-de-piatră, pe baza ordinului Preaveneratului Consistor Arhidiecezan din 23 Iunie a. c. Nr. 7714 Bis. prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate la coala B. pentru congruă.

Concurenții vor înainta în termenul deschis, la oficiul protopresbiterial subsemnat cererile instruite conform normelor în vigoare și se vor prezenta în comună, la biserică, în vre o Duminecă ori sârbătoare, spre a cuvânta, cânta ori celebra.

Lăpușul-unguresc, 28 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial al tractului gr.-or. rom. Cetate-de-piatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopresb.

Nr. 426/1911 prot.

(304) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan permanent fără drept de succesiune din parohia de clasa I-a **Mediaș**, protopresbiteratul Mediasului, pe baza rezoluțiunei Preaven. Consistor Arhidiecezan din 17 Maiu a. c. Nr. 6148 Bis. prin aceasta se descrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat și din dotarea dela stat pentru capelani.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și înainta cererile concursuale instruite cu testimoniu de 8 clase gimnaziale, absolutor teologic și atestat de calificățiune preoțească subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul susindicat, prezentându-se în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Mediaș, 24 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Mediasului în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 692/1911 prot.

(307) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din **Ferihaz**, protopresbiteratul Sighișoarei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar fundamental 1000 coroane relut de grădină cu 20 coroane, total 1020 coroane din repartitie dela popor solvibil în rate lunare. Cuartir în natură închiriat de comitetul parohial cu încălzit cu tot.

Cuincuenalul numai după un serviciu de cinci ani la această școală.

Alesul este dator a propune toate obiectele de învățământ prescise de regulament în frunte cu religiunea atât în școala zilnică, cât și elevilor de repetițiune ai instrua în cântările liturgice, și ai conduce în biserică în Dumineci și sârbători.

Doritorii de a reflecta la acest post să-și înainteze rugărilor instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis subscrisului oficiu protopresbiterial și a se prezenta în vre o Duminecă sau sârbătoare în biserică, pentru a-și arăta aptitudinea în cântările și tipicul bisericești, și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, 2/15 August 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresb.

Nr. 329/1911.

(306) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Lăpușul-superior** din tractul Dobrei, în înțeleșul decisiului consistorial dela 31 Maiu a. c. Nr. 6448 Bis. — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele computeate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Reflectanții la acest post au a-și înainta cererile de concurs instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu în timpul indicat, și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în parohie spre a-și arăta dexteritate în cele rituale și a face cunoștință cu poporul.

Dobra, la 3 August 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. în înțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 325/1911.

(305) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele jos numite ale tractului Dobra se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Rădulești**, salar 1000 cor. din care 500 cor. din repartitie dela popor, iar 500 cor. întregire dela stat cerută în timpul prescise de lege, cuartir, grădină și lemne de foc în natură.

2. **Lăsău**, salar 1000 cor. din care 600 cor. din repartitie dela popor iar 400 cor. întregire ce se va cere dela stat, cuartir, lemne de foc și grădină în natură.

Concurenții la aceste posturi vor înainta cererile instruite cu documentele prescise la subsemnatul oficiu în termenul indicat și se vor prezenta în comună și biserică spre a se face cunoșcuți.

Dobra, la 2 August 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al Dobrei.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 324/1911 prot.

(280) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante din comunele bisericești jos înșirate ale protopresbiteratului Sibiiu se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Riul-Sadului** salar 1000 cor. solvibil din cassa bisericești, cuartir și grădină în natură.

2. **Nucet** salar 1000 cor. adecă 600 cor. din cassa bisericești, iar 400 cor. întregire dela stat, cuartir și grădină în natură.

Aleșii învățători după dispozițiunile în vigoare sunt obligați a cânta în strană la utrenie a instrua elevii în toate cântările liturgice și a le executa cu ei în biserică în toate Duminecile și sârbătorile de preste an, prin urmare și în feriile de vară.

Reflectanții la aceste posturi își vor înainta la subsemnatul oficiu cererile lor instruite cu documentele prescise (Atestat de bottez și dela școala medie, Absolutorul pedagogic, Diploma și alte eventuale diplome sau atestate de serviciu) în termenul sus indicat și se vor prezenta întrucât nu sunt cunoscuți în parohie și în biserică, nespective spre a se face cunoscuți.

Sibiiu, în 22 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Sibiiului.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 717/1911.

(300) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională română din **Cetate-de-baltă** se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental 1000 coroane și anume: 500 coroane ajutor dela Preavenerabilul Consistor Arhidiecezan, și 500 coroane dela biserică.

2. Cuartir, o odaie în edificiul școlăi.

3. Un stângin de lemne de foc și 10 coroane pentru grădina școlară.

4. Cuincenalele se vor computa numai după 5 ani de serviciu la această școală.

Cererile de concurs să se înainteze conform normelor în vigoare subsemnatului (u. p. Küküllővár) până la termenul indicat mai sus, concurenții să se presinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a fi cunoscuți de popor, alesul va avea a cânta cu elevii Dumineca și în sârbători răspunsurile liturgice, apoi va ținea catichizația cu elevii cari vor cerceta școala de stat, și școala cu cei de repetiție.

Cetate-de-baltă, 26 Iulie 1911.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului Târnavă.

Nicolae Todoran
protopresb.

Nr. 517/1911.

(274) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din parohia **Dânc** protopresbiteratul Ungurașului, se descrie concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Salariul împreunat cu acest post este de 1000 coroane și anume: 170 coroane prin repartitie dela popor, 160 coroane din venitele cantonale, 200 coroane din ajutorul votat de Preaveneratul Consistoriu arhidiecezan, 170 coroane din întregire dela stat ce se spe-rează a se primi și cuartir liber în edificiul școlăi, precum și grădina prescisa de lege sau în locul ei prețul aceleia după împrejurările locale.

Alesul învățător este obligat a funga și ca cantor la toate funcțiunile obvenenale și cerute de popor, și a cânta cu elevii răspunsurile liturgice în toate Duminecile și sârbătorile, prin urmare și în feriile de vară.

Alesul învățător va avea dreptul la primul cuincenal numai după ce a servit la această școală 5 ani neîntrerupt.

Reflectanții la acest post învățătoresc vor avea a-și înainta rugărilor de concurs instruite conform presciselor în termenul sus indicat la subsemnatul oficiu protopresbiterial și a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a cânta, a-și arăta dexteritatea în tipic și a fi cunoscuți poporului.

Fizeș-Sânpetru, 13/26 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial al Ungurașului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresb.

Nr. 580/1911 prot.

(290) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr.-or. română din **Rodbav**, protopresbiteratul Agnatei se publică concurs cu termen de 30 de zile dela întâia apariție în „Telegraful Român” cu următoarele condiții:

1. Venitele sunt:

a) din repartitie școlară 5%, 32 cor. 25 fileri.

b) lemne dela comună (2 stângini) socotite în 40 cor.

c) subvenție dela biserică (tot prin repartitie) 327 cor. 75 fileri.

d) dela Vener. Consistor arhid. 200 cor. laolaltă 600 cor.

Restul se va cere dela stat.

e) cvartir în edificiul școlăi, iar în loc de grădină încă 2 stângini de lemne.

La mai mult parohia nu se obligă.

2. Învățătorul ales va avea să propună și la școala de repetiție și se îndatorează a conduce copiii regulat la biserică și a cânta cu ei la st. liturgie.

Concurenții să-și înainteze petițiile cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezenteze într-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta destoinicia în cântări.

Agnita, 26 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial al Agnatei în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopresb.

Nr. 477/1911.

(283) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, tractul protopresbiterial al **Abrudului**, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bucium-Muntari** cu salar anual: 400 cor. repartitie și restul întregire dela stat, cuartir și lemne de foc.

2. **Ciuruleasa** cu salar anual: 600 cor. repartitie și restul întregire dela stat, cuartir și lemne de foc.

3. **Petrângeni**, cu salar annal: 447 cor. din cassa bisericești și repartitie și restul întregire dela stat, cuartir și lemne de foc.

4. **Valea-Dosului**, salar anual: 800 cor. repartitie și restul dela stat, sau dela ven. Consistor.

Relut de cuartir și grădină.

La cuincuenalii învățători aleșii pot reflecta numai după un serviciu de 5 ani fără întrerupere la aceste școli.

Cei ce doresc a ocupa aceste posturi, își vor trimite petițiunile de concurs instruite cu documentele de lipsă la subsemnatul oficiu în termenul deschis și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 22 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu comiteele parohiale.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 328.

(265) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător, dela școalele din comunele mai jos numite se descrie concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în acest jurnal.

1. **Ampoita** cu salar: 600 cor. dela biserică, cuartir și relut de grădină, restul prin întregirea dela stat, încă nevotată.

2. **Cetea**, postul I. cu salar: 640 cor. dela biserică și 360 cor. întregirea dela stat votată, — cuartir și relut de grădină.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu, în termenul indicat, îndatorându-se cel ales a instrua elevii în cântările bisericești, pentru a cânta cu ei în biserică unde îi va conduce în Dumineci și sârbători, preferiți fiind, în deosebi la postul de sub pct. 2, candidații capabili de a forma cor. Pentru a fi mai bine cunoscuți poporului, li-se recomandă concurenților a se prezenta, — pe lângă restricțiunile reglementare, — în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta.

Alba-Iulia, 12 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comiteele parohiale.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 279/1911.

(264) 3—3

Concurs.

În protopopiatul Săliștii sunt de ocupat următoarele posturi învățătoresci, pentru întregirea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Telegraful Român”, în condițiile mai jos înșirate:

I. În comuna **Aciliu**:

a) Salar fundamental (1000) una mie coroane din cassa bisericești, solvibil în 4 rate treilunare anticipative;

b) Cuartir natural în edificiul școlăi sau aiurea;

c) Grădină școlară, unde învățătorul ales va fi îndatorat se instrueze și copiii dela școala de repetiție economică în legumărit și pomărit;

d) Pentru conducerea școlăi de repetiție economică i se dă învățătorului o remunerație de (100) una sută coroane;

e) Cuincenalele i se vor socoti numai după anii de serviciu neîntrerupt la această școală;

f) Totodată e îndatorat învățătorul, care va fi ales, să instrueze copiii de școală în cântările bisericești, formând cu ei cor în mai multe voci spre a putea cânta în biserică la sfânta liturgie.

II. În comuna **Gurarăului**:

a) Salar de (1000) una mie coroane și anume: 600 cor. dela cassa bisericești, iar 400 cor. din vistieria statului;

b) Cuartir natural sau 40 cor. anual din cassa bisericești;

c) Relut de grădină 20 cor;

d) Învățătorul va fi obligat a cânta în strană la Dumineci și sârbători și a propune și la școala de repetiție economică, fără remunerație deosebită.

Ceice doresc a ocupa vre-unul d'n aceste posturi sunt invitați a se prezenta într-o Duminecă sau sârbătoare în comunele respective spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta abilitățile lor în cântarea bisericească.

Petițiile instruite cu toate documentele de lipsă în senzul regulamentului nostru școlar se vor înainta în termenul indicat subsemnatului oficiu protopopesc.

Săliște, în 11/24 Iulie 1911.

Oficiul protopopesc al Săliștii în înțelegere cu comiteele parohiale din Aciliu și din Gurarăului.

Dr. Ioan Lupas
protopresb.**Băieți de școală**

se primesc ieftin în completă întreținere, cu ajutor la studiarea limbei maghiare. (302) 1—2

Sibiiu, Rosmaringasse 6.**2—3 Băieți de școală**

se primesc în întreținere conștiințioasă — lângă vipt bun cu taxe moderate.

Chilie separată, plăcută și cu ajutor la studiere. (301) 1—2

Sibiiu, Webergasse 2.

Ad Nr. pp. 701/1911. (285) 2—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna **Panic**, prin aceasta se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au a-și așterne cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu până la termenul indicat și a se prezenta cu prealabila încredințare a presbiterului în vre-o zi de Duminecă sau sârbătoare la sfânta biserică spre a fi cunoscuți din partea poporului.

Cluj, 2 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr. or. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Publicare de licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. or. rom. **Arini** (Lüget) protopresbiteratul Treiscaunelor, comitatul Treiscaune (Haromszék), pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Preaenerabilul Consistor arhidiecezan de dtto 28 Maiu 1911 Nr. 6500 Bis. dă în întreprindere prin licitațiune minuendă publică, ce se va ținea în 7/20 August 1911 la 2 ore d. p. în școală, zidirea unei biserici nouă.

Prețul de strigare este 20000 cor. Licitanții trebuie să depună înainte de licitațiune vadiu de 10%.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile de licitare s-a pot vedea la oficiul parohial până în ziua licitațiunei.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a da întreprindere celui întreprinzător în care va avea încredere mai multă.

Arini, în 14 Iulie 1911.

Ioan Bucșa

paroh președ.

Nr. 767/1911.

Andrei Bucșa

notar.

(288) 3—3

Văzut: **Constantin Dimian**
protopresbiter.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Preaeneratul Consistoriu Arhidiecezan, cu Nr. 8774 Ep. se publică licitațiune minuendă, pentru a se da în întreprindere edificarea bisericii rom. gr. or. din **Cenade**, protopopiatul Mercurei.

Licitațiunea se va ținea în 7/20 August a. c. în Cenade (Szász Csanád) la 2 ore d. m. în sala școlii.

Prețul de strigare este de 14000 cor. după care sumă licitanții au a depune 5% ca vadiu în bani gata sau în hârtii de valoare. Comitetul își rezervă dreptul, de a da în întreprindere zidirea aceluia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere.

Planul și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Cenade unde se pot afla și alte informațiuni.

Cenade, la 23 Iulie 1911.

Crucean Mărginean

par. pres. com. par.

Nr. 607/1911.

Dumitru Mircea

I. episcop.

(282) 3—3

Mercurea, la 23 Iulie 1911.

Văzut: **Avram S. Păcurariu**
protopresbiter.

Nr. 73/1911.

(296) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională gr. or. din **Gelmar** prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în acest jurnal.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 250 cor. din repartitie, iar restul de 750 cor. dela Venerabilul Consistor și din întregire dela stat, ce se spercăză a se primi, precum și cvartir liber în edificiul școlii, rețut de grădină, iar 50 cor. pentru încălzirea salei de învățământ.

Alesul învățător este obligat a conduce și cânta cu elevii răspunsurile liturgice Duminecă și în sârbători.

La cvinevinal alesul poate reflecta numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la această școală.

Concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare înainte de alegere în biserică pentru a face cunoștință cu poporul și să-și înainteze cererile concursuale, însoțite cu documentele necesare în termenul legal Preaonoratului oficiu protopresbiterial al Orăștiei.

Informațiuni mai detaiate se pot primi dela oficiul parohial.

Gelmar, în 24 Iulie v. 1911.

Sever A. Pecurariu

preș. com. par.

Nr. 421/1911.

Nic. Cismaș

notar.

In conțelegere cu subsemnatul.

Orăștie, 28 Iulie 1911.

Vasile Domșa
protopresb.

Concurs.

Dirrecțiunea reuniunii de păstrare și anticipare „**Buciumana**” în **Bucium-Poeni** (Bucsony) com. Alba-inferioara escrie concurs cu termen până în 1 Septemvrie st. n. a. c. pentru ocuparea postului de contabil, cu salariu anual de cor. 1200, cvartir în natură și tantiema statutară.

Reflectanții la acest post au să doveadă:

1) Că au absolvat o școală comercială,
2) Să cunoască bine limbile română și maghiară în vorbire și scriere.

3) Să aibă praxa îndestulătoare în afaceri de bancă, respective să fie în stare a conduce independent contabilitatea.

Postul e de a se ocupa după alegere imediat. Cel ales după serviciu de un an — la caz de va corăspunde — va fi ales definitiv.

Se admit și neabsolvenți de comerciale, însă cu praxă bună.

(297) 2—3

Dirrecțiunea

Nr. 8715 Școl.

(266) 3—3

Concurs.

Din fondurile arhidiecezane au devenit vacante următoarele stipendii:

1. Din fondul Francisc Iosif un stipendiu de 100 coroane.

2. Din fundațiunea Dr. Absolon Todea un stipendiu de 100 coroane.

3. Din fundațiunea Niculau Vlad un stipendiu de 100 coroane.

Pentru conferirea acestora se publică concurs cu termenul de 7/20 August a. c.

Cererile de concurs sunt a se trimite la consistoriul arhidiecezan cu următoarele documente în original:

a) carte de botez,
b) testimoniu școlar,
c) testimoniu de paupertate,
d) alte eventuale documente recomandatoare.

Sibiul, din ședința consistoriului arhidiecezan, ca senat școlar ținută la 14 Iulie 1911.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 578/1911 prot.

(292) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr.-or. română din **Zlagna** (Szász-Zalatna), protopresbiteratul Agniter, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: salariu din repartitie pe popor 600 cor. iar restul până la 1000 cor. se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales; cvartir în edificiul școlii și grădină.

Învățătorul e îndatorat a cerceta sf. biserică și a cânta cu școlarii în Dumineci și sârbători la sf. liturghie, iar după încetarea din viață sau abdicarea actualului cantor va avea să îndeplinească toate funcțiunile de cantor în și afară de biserică pe lângă venitele cantonale uzitate.

Ceice dorește a reflecta la acest post să-și înainteze rugărilor instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterial subsemnat în termenul deschis și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta destoinicia în cântări și tipic.

Agnita, 26 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Agnita în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean

protopresb.

Nr. 29/1911 par.

(294) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățătoriu la școala noastră confesională din **Dăișoara**, protopresbiteratul Cohalmului se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: Salar fundamental de cor. 1000, din care cor. 600, se vor plăti din repartitie pe popor și din „cassa proprietarilor”, iar restul de cor. 400. precum și cvinevinalele se vor cere dela stat. — Locuința corespunzătoare în edificiul școlii și doi (2) stânjini de lemne pentru încălzit, aduse la școală.

Se cere ca concurenții să fie de religie greco-orientală și alesul va fi îndatorat ca împreună cu celalalt învățător să cânte la strană utrenia din Dumineci și sârbători, iar la sf. liturghie să cânte răspunsurile cu copii.

Cererile de concurs instruite conform legii, se vor trimite la oficiul protopresbiterial la Cohalmului, iar concurenții se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Dăișoara, din ședința comitetului parohial ținută la 22 Iulie 1911.

Ioan Mihailă

paroh-președinte.

Partenie Mihailă

inv., notarul com.

Văzut și aprobat:

Cohalm, (Köhalom) în 28 Iulie 1911.

Ioan Bercan

adm. ppresb.

Nr. 425/1911.

(295) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din **Cacova**, protopresbiteratul Sebeșului, devenit vacant prin pensionare, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: Salar fundamental 1000 cor. din care 600 cor. întregire dela stat. Cuartir și grădină.

Învățătorul e dator a instrui și în școala de repetiție și în fiecare Duminecă și sârbătoare a conduce copiii și a cânta cu ei în biserică.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Sebeș, 29 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Sergiu Medean

protopresb.

Nr. 577/1911.

(293) 2—3

Concurs.

Devenind vacant postul de învățător împreună cu cantorat, dela școala gr.-or. română din **Ighidșorful românesc**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: a) dela biserică 435 cor. 66 fil., b) 5% din repartitie 164 cor. 34 fil., iar restul până la 1000 cor. se va cere ajutor dela stat după documentele celui ales. La cvinevinal alesul poate reflecta numai după un serviciu de 5 ani la această școală și se va cere dela stat și aceasta.

Cuartir constător din 2 odăi 1 bucătărie, 1 cămară și pivniță. Rețut da grădină 20 cor. Dela bobotează circa 25 cor. Dela înmormântări circa 20 cor. Învățătorul e dator a ținea singur strana la vecernie și utrenie, ear la liturghie a cânta regulat cu copiii fără vre-o altă remunerație.

Învățătorul e dator a propune atât în școală de toate zilele, cât și în cea de repetiție religiunea, a conduce școala de repetiție și a cultiva grădina de pomări.

Învățătorul va avea să doveadă că pe lângă calificatiunea prescrisă de lege are și calificatiunea muzicală pentru instruirea și conducerea unui cor bisericesc, pentru care va fi separat rebonificat.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul.

Ighidșorful românesc în 14 Iulie 1911.

Pentru comitet:

Ioan Constantin

preș. comit. par.

Iosif Căluțu

notar.

Am văzut: **Ioachim Muntean**
protopresb.

Nr. 579/1911 prot.

(291) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. română din **Agnita**, protopresbiteratul Agniter se publică concurs cu termen de 30 de zile dela întâia apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor. și anume 500 cor. din repartitie dela popor, 500 cor. ajutor dela veneratul Consistor arhidiec.

2. 20 cor. remunerație pentru cultivarea grădinei școlare de pomi.

3. 4 stânjini □ de lemne dela comuna politică. Taxa pentru facerea lor în pădure și adusul acasă cade în sarcina învățătorului.

4. Locuința corespunzătoare în edificiul școlii.

La cvinevenale e îndreptățit numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală.

Învățătorul ales se deobligă a conduce elevii în Dumineci și sârbători la biserică și a cânta cu ei răspunsurile la sf. liturghie, iar în seriile din postul Crăciunului va instrui pe adulți împărțindu-le cărți din bibliotecă spre citire.

Ceice vor fi în stare să formeze cor cu tinerimea, vor fi preferiți și remunerați deosebit.

Concurenții să-și înainteze petițiile cu toate documentele de lipsă în senzul regulamentului școlar subsemnatului oficiu protopresbiterial și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 26 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial al Agniter în înțelegere cu comitetul parohial din loc.

Ioachim Muntean

protopresb.

Nr. 610/1911.

(299) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr. or. română din **Hălcio** protopresbiteratul Brașovului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: Salar fundamental 1000 coroane, cvartir și grădină în natură. Cuincuenalele se vor socoti numai după anii serviți la această școală; alesul are să îndeplinească și funcțiunea de cantor la biserică, având a beneficia de venitele împreună cu acest post.

Doritorii de a compete să-și înainteze cererile concursuale instruite în ordine la subsemnatul oficiu în termenul indicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă la biserică spre a se face cunoscut poporului.

Brașov, în 31 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial al tractului Brașov în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea

protopresb.

ad Nr. 357/1911

(279) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională groco-orientală română din **Vălișoara** tractul Devei se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 coroane din care 800 coroane repartitie dela popor, și 200 coroane ajutorul ce se va cere dela preaeneratul Consistoriu Arhidiecezan.

2. Cuartir liber în edificiul școlii.

3. Grădină de legumi.

4. Doi stânjini de lemne de foc, din cari are a se încălzi și sala de învățământ.

Învățătorul ales este dator a conduce pre lângă școala de toate zilele (elevii dela 6—12) ani și școala de repetiție (elevii dela 12—15 ani), este dator să ție s'rană la vecernie și utrenie cu cantorul, să conducă copiii de școală în Dumineci și sârbători la biserică și să cânte cu ei la S-ta liturghie.

Sunt preferiți cei-ce vor dovedi că pot înființa cor și pot conduce.

Concurenții au a-și așterne cererile de concurs Preaonoratului Oficiu Protopresbiterial gr. or. din Deva și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Vălișoara, din ședința comitetului parohial ținută la 13 Iulie 1911.

Nicolae Roman

paroh preș. comit.

Văzut:

Alexandru Resuga

notarul comitetului.

Dr. Ioan Dobre

protopop.

Ad Nr. pp. 764/1911.

(289) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile confesionale gr.-or. române din acest tract, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” și anume:

1. **Butene** cu salariu de 1000 coroane a) dela comuna bisericească prin repartitie 407 cor. 28 fil., b) din venitul cantoral 108 cor. 72 fil., c) ajutorul ce se va cere dela stat 484 cor. 1/4 jug. grădină, lemne de foc și cuartir liber în edificiul școlii.

2. **Calățele** cu salariu de 1000 coroane din care a) 300 cor. din cassa bisericească, b) 300 cor. repartitie dela popor, c) 400 cor. ajutor dela stat ce se va cere, 1/4 jug. de grădină, 2 stânjini lemne de foc și cuartir în edificiul școlii.

3. **Cara** cu salariu de 1000 cor. din care a) 600 cor. dela popor prin repartitie și naturalii, b) 400 cor. ajutor din fondul eparchial școlar, c) 1/4 jug. grădină și cuartir liber în edificiul școlii.

4. **Mănăsturul-ung** cu salariu de 1000 coroane a) 600 cor. dela popor prin repartitie, b) 400 cor. din fondul eparchial școlar, 1/4 jug. de grădină și cuartir liber în edificiul școlii.

Învățătorii din aceste comune, sunt datori a propune religiunea școlariilor de toate zilele și de repetiție, a cânta cu elevii răspunsurile liturgice în Dumineci și sârbătorile de peste an, și a instrui pe analfabeți în cetit și scris în timpul de iarnă.

Cuincuenalele se vor computa numai după serviciul neîntrerupt de 5 ani la respectiva școală.

Concurenții au să-și înainteze petițiunile subsemnatului în termenul sus indicat și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare la s. biserică, ca să-și arete dexteritatea în cântări și ca să fie cunoscuți de popor.

Cluj, 21 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tuliu Roșescu

protopresbiter.

Făina lactată NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență ca foarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedica și înlătură vărșăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Ingrijirea Copiilor” se poate avea gratuit de la NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

O vilă

de închiriat, constatătoare din o odaie, salon, prânzător, verandă, bucătărie și cămară. Doritorii să se adreseze la dl **Nicolae Achim**, Sibiu, drumul Cisnădiei (Heltauerstrasse) Nr. 16. (281) 3—3

Cancelarie administrativă și biuro de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocesuale, administrative și comerciale, mijloace de împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijloace de cumpărări, vânzări, exarandări de bunuri, mașini, motoare, și alte rechizite economice; finanțez parcelări de mori, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școli și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efectuează tot felul de comenzi comerciale eventuale și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență. (84) 17—

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat.

VIII Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Birou central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

[448] 32— Director-șef

Dr. Cosmutza.

Admoniare!

Société des Papiers Abadie.

Ivindu-se în timpul din urmă diverse falsificate a marcei tuburilor noastre foarte plăcute și de tot cunoscute

RIZ ABADIE (Riz doré)

rugăm onorata noastră clientelă a fi cu atențiune la numele Abadie, de carece falsificatele să silească a fi cu alte numiri înlocuite. Vă sfătuim deci să fiți precauți la cumpărarea vreunei imitațiuni fără valoare, căci contra acestora vom interveni cu toate mijloacele legale permise! Société des Papiers Abadie. (124) 10—52

Frumseța.

Dorința cea mai ferbinte a oricărei dame e fără îndoială: a fi cât mai frumoasă, și spre a ajunge acest scop, ea prinde orice ocaziune, își spoeste obrazul cu mijloacele cele mai de necrezut, ceea ce în cele mai multe cazuri are ca urmare, că obrazul, în loc să se înfrumusețască, se ruinează, astfel, că are lipsă de un timp îndelungat și de o îngrijire deosebită, până ce din nou e restabilit.

Singurul succes în lume, pe care l-a dobândit farmacistul Clemens v. Földes cu Crema-Margit (cu deosebire în Franța și Germania) a îmbărbătat pe mulți oameni la imitarea acestui mijloc renumit, nestricăcios, care singur are un efect miraculos în contra tuturor necurătenilor de piele, cum sunt piștrulele, petele de ficat, sgrăbunțele etc. Se înțelege, aceasta nimănui nu i-a reușit, căci secretul producției Cremei-Margit îl cunoaște exclusiv numai inventatorul și fabricantul, care și păzește acest secret, prin aceea, că tot singur pregătește acest preparat. Se vede dar că Crema-Margit rămâne deapărarea aceiași; pregătirea ei e conștientă, din care cauză și efectul ei e repede și sigur. Admoniemi deci damele, a-și spoi obrazul cu fel și fel de alifii; să folosească numai acel mijloc, care e recomandat și de medici renumiți din Anglia, Franța și America, ca unicul mijloc cu efect sigur, nestricăcios și bun pentru susținerea frumseței. Acest renumit mijloc de frumseță e Crema-Margit a lui Földes, care deja după o întrebuințare de 4—5 zile schimbă pe deplin pielea feței, piștrulele, petele de ficat, sgrăbunțele, roșata de față și mâni le depărtează, iar feței îi împrumută frumseță ideală, improspătare și tinerețe. Pe lângă toate acestea Crema-Margit e cu totul nestricăciosă. O doză mică costă 1 coroană, una mare costă 2 coroane. Sapunul-Margit 70 fileri. Pudra-Margit (albă, roză, și cremă) 1 cor. Toate aceste mijloace pot fi folosite și separat. Crema-Margit a lui Földes se poate căpăta în toată farmacia mai mare, dacă însă undeva nu se află de vânzare, doritorul să se adreseze direct inventatorului Clemens v. Földes, farmacist în Arad.

Depozit central în Sibiu (Nagyszeben): Guido Fabritius, fabrica de săpun a lui Gustav Meltzer, parfumeria Meltzer, drogueria Carl Morscher, Carl Müller, Ervin Rummel, Pissel & Schmidt; în Agnita: Wilhelm Fröhlich; în Sighișoara: A. W. Lingner; în Mediaș: Ioșif Obert. [132 a] 6—8

VASILE BAN

Strada Ocnei 7 * SIBIU * Strada Faurului 16

în casa sa proprie

„La cizma roșie“

cel mai mare

Depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii de ambele sexe.

Comandele din provincie se execută prompt și cu prețuri moderate, la caz că nu corespund se primesc îndărăt și se schimbă cu altele. (221) 3—

Trimitem ghete de probă și la locuință în orice timp.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în data ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (278) 41—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

Crutați și Vă încercați norocul fără margini!

Fiecare loz câștigă necondiționat! Câștigurile se plătesc imediat!

Tragerile și câștigurile sunt chezașuite din partea visteriei statului!!..

500,000 cor.

va fi câștigul principal, care se va sorti la tragerea din 25 August 1911 a lozurilor dela Banca Hipotecară Ungară!

Vă invităm cu toată onoarea a cumpăra cel puțin o bucată două din lozurile acestea de prima bonitate, cari prezintă necondiționat cel mai bun sistem de păstrare combinat cu celea mai extraordinare șanse de câștig, fără de nici un risic și fără a pierde un ban măcar!!..

Pentru a înlesni oricui cumpărarea acestor lozuri, le vindem și pe rate lunare și anume de prezent pe: 36 rate de câte 6 coroane.

NB. Aceluia, care ne trimite primele 3 rate de odată, îi evităm a 4-a rată gratuit!!..

Deja după achitarea ratei prime participă fiecare cumpărător la joc, iar câștigul este în întregime al lui. Cu plăcere trimitem oricui prospectul cu explicările necesare. Binevoii a ne trimite adresa corectă.

6 trageri în fiecare an!!.. 25 Februarie, 25 Aprilie, 25 Iunie, 25 August, 25 Octomvrie și 27 Decemvrie, în decursul cărora se trag la sorti peste 2 și 1½ milioane cor. Durata jocului este încă circa 48 de ani, în care restimp se împarte proprietarilor de lozuri suma considerabilă de circa 130 de milioane cor.

Acelaș număr poate câștiga și de mai multe-ori.

Lista oficioasă de trageri se trimite după fiecare tragere punctual!

Cu ocaziunea aceasta notăm, că câștigul principal dela tragerea ultimă din 26 Iunie a. c. în sumă de 100,000 cor. s'a solvit deja fericitului posesor al lozului Seria 950, Nr. 9.

Comandele sunt a se adresa pe cuponul dela mandatul postal către

Ústredná Banca Účastinný Spolok,
Budapest V., Sas-u. 24 sz.

(258) 3—3

Ocaziune rară!

Ocaziune foarte rară de a-și putea cineva procura o garnitură de treerat constatătoare din:

Un motor de 8—10 cai putere, încălzit cu benzin

O treerătoare de 1000^m/m cu curățitor dublu

Un elevator pentru făcut șire de paie și

O treerătoare de trifoiu care dă trifoiul de tot curat gata pentru a se putea vinde

Aceasta garnitură numai 10 zile a funcționat, așa că se vinde cu deplină garanție ca și una nouă, cu preț și condițiuni de plată foarte avantajoase. Doritorii să se adreseze firmei:

SAM. WAGNER,

prima turnătorie de fier sibiană

fabrică de mașini agricole, atelier de mori și mare prăvălie de fier, Sibiu, Piața tănului Nr. 1.

(157) 10—10

